

Motion till riksdagen 2021/22:1532

av **Carina Ödebrink och Diana Laitinen Carlsson (båda S)**

En stärkt nationellt samordnad kompetensförsörjningspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna ett tydligare mandat för den regionala kompetensförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges ekonomi har under flera år haft en mycket positiv utveckling. Sysselsättningen är i topp inom EU. Trots coronapandemin men tack vare regeringens kraftfulla åtgärder så har löntagare och näringsliv prioriterats för att dämpa de mest skadliga effekterna. När samhället nu börjar återgå till mer normala förhållanden ser vi att den svenska ekonomin står sig stark.

Trots detta så finns det ett stort antal arbetslösa, många av dem har hamnat i långtidsarbetslöshet långt från arbetsmarknaden. Samtidigt finns det stor arbetskraftsbrist inom ett flertal sektorer, precis som innan pandemin. Brist på matchning har varit en realitet under flera år. Det signalerar att något i systemen fallerar. Effekten av att kompetensförsörjningssystemen inte fungerar på ett tillfredsställande sätt blir att olika arbetsgivare inte hittar rätt kompetens. Det riskerar att hämma Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet.

Idag lyckas inte kompetensförsörjningen leverera det som arbetsmarknaden behöver. Många arbetslösa saknar gymnasieutbildning. De behöver insatser för att ta examen och sedan kunna söka annan utbildning. Kortare skräddarsydda yrkesutbildningar kan vara en lösning för denna grupp och med fördel erbjudas som regionala yrkesvuxutbildningar inom konceptet kommunala lärcentra. För ökad rörlighet på arbetsmarknaden är det viktigt att stimulera och uppmuntra kompetensutveckling för redan yrkesverksamma. Det kan skapa vägar in till jobb för individer som idag står utanför.

Det regionala utvecklingsansvaret ligger på regionerna och de har idag ett tydligare uppdrag och ansvar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet än innan. Dock saknas alltså ett tydligt mandat, adekvata verktyg och tillräckliga resurser för att kunna uppfylla målen om en effektiv regional kompetensförsörjning. Vi vill därför att de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna får ett tydligare mandat för den regionala kompetensförsörjningen i enlighet med Arbetsmarknadsutredningens slutbetänkande Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad (SOU 2019:3). De regionalt utvecklingsansvariga har stora och naturliga fördelar att vara en viktig part för att stärka den regionala kompetensförsörjningen. Fördelarna är flera:

- Regionerna är olika men känner sitt län bäst och har bäst förutsättningar att hitta former för arbetet.
- Regionerna har ett tillväxtfrämjande uppdrag och har utarbetade samverkansytter och samarbetsformer med kommuner, branscher, företag och andra aktörer.
- Ansvar för att ta fram länsplaner för infrastrukturplanering, kollektivtrafik, kulturplan och regional utvecklingsstrategi ligger hos regionerna. Kompetensförsörjning och arbetsmarknadens behov är centralt i detta arbete.

Med detta som bakgrund anser vi att regionalt utvecklingsansvariga skulle kunna vara en ansvarig och samordnande kraft kring en gemensam planeringsmodell för utbildning och kompetensförsörjning på regional nivå. Det vore en naturlig vidareutveckling av det regionala kompetensförsörjningsuppdraget.

Kompetensförsörjning är en del av den regionala tillväxtpolitiken och sträcker sig primärt över tre politikområden; arbetsmarknads-, utbildnings- och näringspolitik, samt kräver samverkan mellan många olika aktörer. Arbetsmarknadsutredningen pekar på risken att, när ansvaret faller på flera och det saknas en tydligt utpekad aktör, parallella strukturer byggs upp och att det livslånga lärandet och arbetsmarknadens behov faller mellan stolarna. Vi anser därför att det behövs en samlad politik för kompetensförsörjningen och att dessa tre departements ansvarsområden bör samlas under gemensamma mål och en gemensam logik, i syfte att skapa förutsättningar för en effektiv kompetensförsörjningspolitik.

Det fortsatta arbetet behöver bland annat ha ett tydligt fokus på följande områden:

- Arbetsförmedlingens samverkan på regional nivå
- Behovet av en samlad kompetensförsörjningspolitik
- Brist på mandat och styrkraft på regional nivå
- En ny nationell myndighet för kompetensförsörjningsfrågor
- Ett tydligare regionalt mandat för kompetensförsörjningsfrågor
- Vidare utredningsbehov för att förbättra yrkesverksammas kompetensutveckling för omställning.

En samlad kraftfull och nationell kompetensförsörjningspolitik förutsätter att de regionalt utvecklingsansvarigas roll och mandat tydliggörs och stärks. Att arbetet intensifieras kan leda till samsyn med tydliga nationella beslut.